

فلسفه حقوق

جلسه پنجم

نظریه قانون طبیعی
(روایت های متاخر)

حقوق معنوی

- اختصاص - این مطلب به پروژه توانا مربوط به سازمان E-Collaborative for Civic Education اختصاص دارد و استفاده از آن می بایست با ذکر نام سازمان تهیه کننده انجام شود.
- غیر تجاری - این مطلب برای استفاده های غیر تجاری می باشد و برای هیچ گونه منفعتی بهره برداری نخواهد شد.
- اشتراک - اگر می خواهید هر گونه تغییری در مطلب وارد کنید، شما می توانید حاصل کار را تنها تحت مجوز E-Collaborative for Civic Education منتشر کنید و برای ایجاد بدنه اصلی اطلاعات، این تغییرات را باید با E-Collaborative for Civic Education به اشتراک گذارید.

روایت ها

- نظریه قانون طبیعی معتقد است که رابطه ضروری بین قانون و اخلاق وجود دارد ولی پوزیتیویسم قانونی قایل به وجود این رابطه نیست.
- در روایت های کلاسیک نظریه قانون طبیعی، یک زمینه متافیزیکی وجود دارد.
- در این روایت، قانون شکل آرمانی دارد و نظرپردازی از بالا به پایین شکل می گیرد.
- ولی در اینجا ما به قانون واقعی، نظر داریم و ویژگی ها و عناصر قانون به همان شکل که واقعا وجود دارد بحث می شود و نظریه پردازی از پایین به بالاست.
- در بسیاری از جوامع قوانینی وجود دارند که عادلانه نیستند و به این صورت رابطه ضروری با اخلاق ندارند.

قانون

- در برابر موج انتقادهای پوزیتیویست ها، طرف داران نظریه قانون طبیعی در روایت های متاخر، نظریه خود را فروتنانه تر کردند و به صرف وجود رابطه قانع شدند.
- از این دیدگاه، برای وجود رابطه ضروری قانون و اخلاق، نیازی به تعهد و پایبندی به وجود خدا و جنبه متافیزیکی آن نیست.

قرائت های مختلف نظریه قانون طبیعی

- آموزه محوری: رابطه ضروری بین قانون (اعتبار قانونی) و اخلاق (اعتبار اخلاقی) وجود دارد.
- قرائت حداکثری: اعتبار اخلاقی شرط ضروری و لازم اعتبار قانونی است. اگر قانون نتواند اصول اخلاقی را جواب گو باشد، اساساً نمی توان آن را قانون دانست.
- قرائت حداقلی: ارزیابی قانون، مرحله بعد از تحقق آن و غیر از آن است. پس اگر قانون مراحل لازم را گذرانده قانون است، اگرچه عادلانه نباشد. فقدان اعتبار اخلاقی (قانون) موجب نقصان جدی آن قانون است.
- قانونی که عادلانه نباشد، ناقص است و این نقصان چنان مهم است که گویی قانون دیگر قانون نیست.

قانون و اخلاق

- قانون ممکن است همه معیارهای صوری قانونی شدن را داشته باشد ولی ویژگی های تجویزی قانونیت را نداشته باشد.
- ناعادلانه بودن در این مکتب نقص بزرگی است و گویی که قانون نیست.
- فقدان اعتبار اخلاقی یک قانون خاص یا کل سیستم حقوقی، موجب نقصان جدی آن قانون است، یعنی قانونی، فاقد اعتبار اخلاقی چندان ناقص است که گویی اساساً قانون نیست.

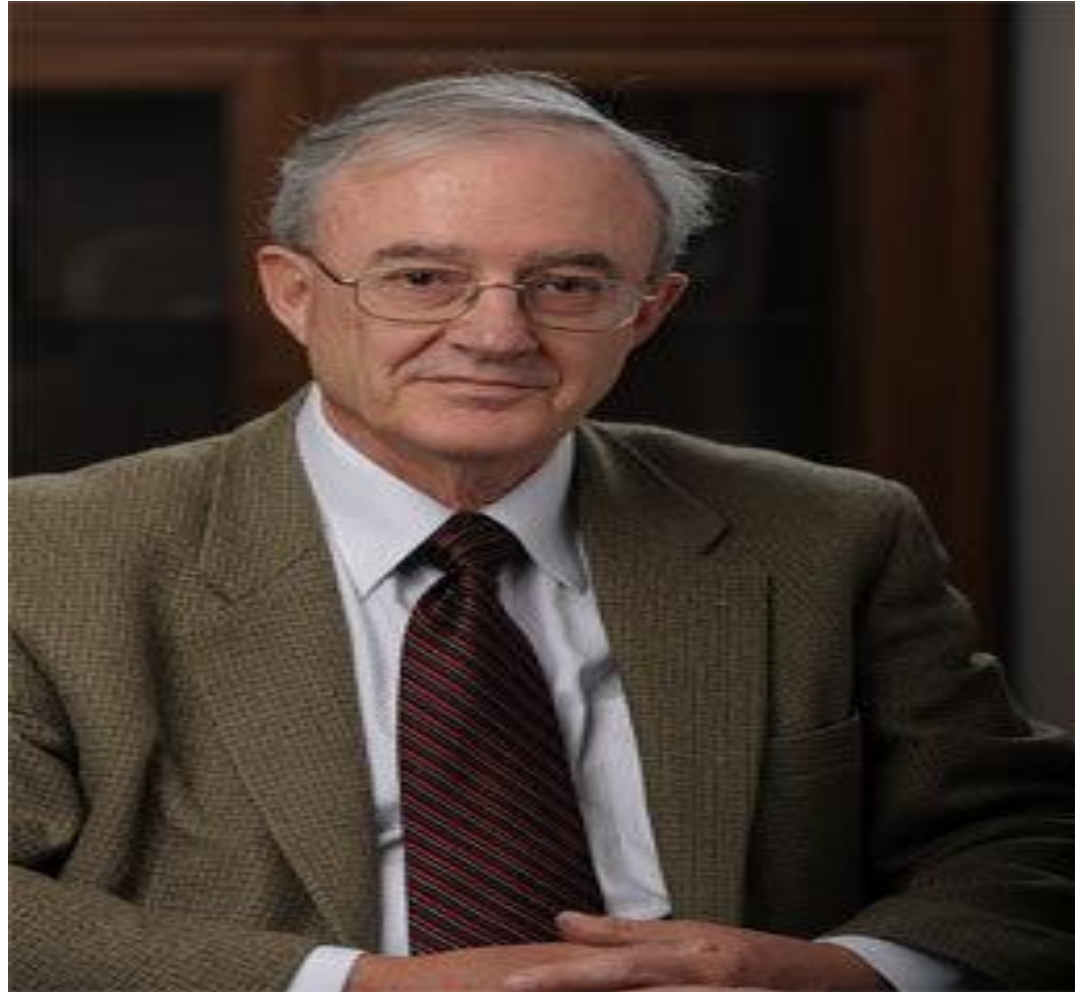
www.tavaana.org

نظریات جان فینیس

John Finnis

- رویکرد به قانون باید پسین باشد نه پیشین، نه در کتابخانه بلکه در میان مردم.
- او پوزیتیویست های قانونی را محکوم می کند و از روش خود آن ها برای توجیه رابطه میان قانون و اخلاق استفاده می کند.
- اگر مواردی وجود دارد که در قانون بودن آن ها شک داریم، آن ها را کنار می گذاریم، فقط مصادیق بارز Paradigm Cases را در نظر می گیریم و برای تعریف و تحلیل قانون از آن استفاده می کنیم.
- پس گام اول انتخاب مصادیق بارز است.
- گام دوم مطالعه و بررسی این مصادیق بارز است.
- کسانی که ذیل آن نظام حقوقی زندگی می کنند، آن قوانین را به نحو درونی پذیرفته اند.
- دلیل تبعیت از قانون، یک دلیل اخلاقی است.
- در پارادیم کیس ها قانونیت در گرو اخلاقی بودن است.

www.tavaana.org

نقد

- ما درست نمی دانیم مصادیق بارز کدام ها هستند.
  - مصادیق بارز قانون آن هایی هستند که مردم آن را درونی پذیرفته اند و این نوعی مصادره به مطلوب است.
  - سوال موردنظر در این جا این است که قانون چیست که گویی عوض شد، چون این پاسخ به این سوال است که چرا ما از قانون تبعیت می کنیم. فینیس این دوسوال را با هم در آمیخته است.
  - فینیس می گوید از بیرون باید به رفتارهای حقوقی و قانونی نگاه کرد و نه از درون.
- ولی دلیل ترجیح منظر بیرونی به درونی چیست؟
- تفاوت این دو در چیست و چه آثاری دارد؟

حقوق معنوی

- اختصاص - این مطلب به پروژه توانا مربوط به سازمان E-Collaborative for Civic Education اختصاص دارد و استفاده از آن می بایست با ذکر نام سازمان تهیه کننده انجام شود.
- غیر تجاری - این مطلب برای استفاده های غیر تجاری می باشد و برای هیچ گونه منفعتی بهره برداری نخواهد شد.
- اشتراک - اگر می خواهید هر گونه تغییری در مطلب وارد کنید، شما می توانید حاصل کار را تنها تحت مجوز E-Collaborative for Civic Education منتشر کنید و برای ایجاد بدنه اصلی اطلاعات، این تغییرات را باید با E-Collaborative for Civic Education به اشتراک گذارید.